

de paalsteen

natuurpunt hasselt
zonhoven

LENTE EDITIE 2012

infoblad van NATUURPUNT Afdeling HASSELT-ZONHOVEN

maart * april * mei * 2012 * jaargang 11 * nr. 1

www.natuurpunthasseltzonzhoven.be

Afgiftekantoor
3500 Hasselt
P509241 Mailcenter

België - Belgique
PB 3500 Hasselt 1
12/3487

IN DE KIJKER

KAROLIEN BRAUNS

In deze vragensessie schuiven we Karolien Brauns in het middelpunt van de belangstelling. Als nieuwste sterkhouder van de Werkgroep Activiteiten vragen we haar het hemd van het lijf met onze reeds vertrouwde vragen. In de lente komen de nieuwe en de jonge scheuten – ideaal dus om haar in deze editie in de kijker te zetten.

Wat is je huidige functie binnen Natuurpunt Hasselt-Zonhoven en wat betekent dat concreet voor jou?

Als locomotief van de net opgestarte Werkgroep Activiteiten, coördineer ik de groep en sta in voor de opmaak van de activiteitenkalender, het navragen en regelen van het hele cursusgebeuren.

Boeiend? Het brengt flink wat administratief werk met zich mee, maar ik vind het leuk en ook nuttig, omdat via de activiteiten veel mensen in aanraking komen met de natuur. Het is voor mij een pluspunt dat er zo een breder maatschappelijk draagvlak voor de natuur komt en meer mensen het belang beseffen om dat zo goed mogelijk in stand te houden. Tevens begin ik binnenkort met een onderzoekje naar de waterspitsmuis en ben ik actief binnen het natuurbeheersteam, zowel plannend als fysiek, waarbij ik ook geregeld de handen uit de mouwen steek.

Wat is je vroegste groene herinnering?

Ten tijde van de kleuterschool, toen ik zo'n 5 of 6 jaar was, gingen we geregeld op vakantie aan zee en vond ik het leuk om de meeuwen te voeren, schelpjes en krabbetjes te zoeken en in de duinen rond te lopen. En wandelen dichtbij huis in de bossen en aan de vijvers te Bokrijk doe ik nog altijd graag.

Hoe ben je bij Natuurpunt verzeild geraakt en sinds wanneer ben je lid?

Op een wandeling in Kiewit stond een standje, men sprak me aan en

sindsdien, 2001 geloof ik, bij de start van NP, ben ik lid. (De parkiet wil het hoogste woord voeren en krijgt een standje.) Belangstelling voor de natuur is er altijd geweest.

Wat motiveert je om bij onze vereniging te zijn?

NP levert heel goed werk in het behouden en beschermen van de versnipperde natuur die nog rest in Vlaanderen en daar wil ik graag mijn steentje toe bijdragen. De beheerswerkgroep van NP.HaZo is een hele toffe ploeg die zich hier keihard voor inzet; de natuurstudiegroep die uitstekend functioneert en alles goed opvolgt, dat alles motiveert me.

Wat zou je nog graag gerealiseerd willen zien binnen onze afdeling?

Heel leuk zou ik het vooral vinden dat er nog wat jonge vrijwilligers zouden bijkomen die graag, regelmatig, aan de brede waaier van activiteiten die we aanbieden zouden deelnemen. Recent zijn er wel wat bijgekomen maar extra krachten zijn altijd welkom! Nog veel percelen binnen onze visiegebieden kunnen opkopen, om onze enthousiaste beheerswerkgroep op los te laten, zou ook tof zijn.

Karolien, wat is je natuurervaring van de hoogste orde?

Al mijn natuurbelevingen zijn héél mooi, ik kan niet kiezen! Een roerdomp spotten, rugstreepadden gaan zoeken, naar boomkikkers luisteren, genieten van de rust en uitzichten tijdens een wandeling met hondje Beau op het Domein Kiewit of de Teut (uiteraard aan de leiband)... Het zijn stuk voor stuk bijzondere natuurervaringen.

Welke vraag waarop je dolgraag zou willen antwoorden hebben we je nu niet gesteld en wat is daarop je antwoord?

Mijn vraag luidt: Wat is jouw natuurdroom?

Op de lange termijn zou ik graag verwezenlijkt zien dat alle natuurbeheersinstanties de grote natuurcomplexen meer als één geheel zien, dus minder focussen op hun eigen percelen en eerder een globale beheersvisie ervoor opstellen en beter samenwerken. Zo kan alle fauna en flora de verdiende nodige aandacht krijgen. Een project als Life+ De Wijers is een mooie start, maar nog niet voldoende. Iedereen water bij de wijn laten doen, zal geen gemakkelijke opgave zijn!

Op de korte termijn...hmm...ik denk dat ik dan ga voor een vondst van knoflookpad op Wijvenheide. Ah ja, en natuurlijk een waterspitsmuis kunnen vangen tijdens ons onderzoekje.

Zo lezers, Karolien heeft hiermee de vuur- en lakmoesproef gewillig ondergaan. Al bij al bleek het toch niet zo'n hoge klip om te nemen...

Na de lente komt de zomer en in de volgende editie is er vast en zeker iemand aan bod die ook een sleutelfunctie binnen de vereniging vervult, of "baas" is van de kelder...

Verwondering

Kort geleden, net nog in 2011 publiceerde **Jan Terlouw**, de Nederlandse wetenschapper, politicus en (jeugd)schrijver zijn boek “Hoed u voor mensen die iets zeker weten – Gedachten over politiek, wetenschap en kunst” – uitgave Lemniscaat Rotterdam

Bladzijde 33 is niet genummerd maar bevat een merkwaardig treffend gedicht.

Het gedicht volgt net op hoofdstuk 2 dat over **VERWONDERING** gaat.

De kernvragen van ons bestaan waarop we geen antwoord vinden – vragen over de zin van het leven, geboorte en sterven, liefde en haat, materie en gedachten, geluk en pech, sturing of toeval – monden volgens Terlouw altijd uit in verwondering.

Op bladzijde 31 schrijft hij:
“Er is zoveel waar ik van onder de indruk ben. Van de taaheid en buigzaamheid van bomen in de storm. Van de esthetiek van veldbloemen, waarvan de kleuren nooit met elkaar vloeken. Van de verbazende eigenschappen van het watermolecuul. Van geestverwantschap. Van mystieke ervaringen. Van de subtiliteit van taal. Van onbaatzuchtige liefde in verzorgende beroepen en elders. Van het raadsel van het bewustzijn. Van de planeet die ons heeft voortgebracht, die ons draagt, die ons voedt, die ons inspireert.”

Jan Terlouw - Hoed u voor mensen die iets zeker weten – Gedachten over politiek, wetenschap en kunst – uitgave Lemniscaat Rotterdam

TUSSENSPEL DE INSPIRERENDE AARDE

Aarde, planeet, met je onvoorstelbare rijkdom
voed je de flora, de fauna, in al hun pracht.

Laag op laag gesteenten
met alle hun eigen geschiedenis.

Ijstijd na ijstijd, intussen
steeds nieuwe probeersels,
wat je oppervlak al zijn kostelijke en wonderlijke vormen
van leven bracht

Planeet onze aarde, donker en zo geheimzinnig,
hou je je raadsels voor eeuwig verhuuld in je schoot?

Anorganische stoffen
met onontbeerlijk het water
en energie van de zon
fabriceren het leven,
dat ze voeden en koesteren en in de kringloop terugbrengen
straks na de dood.

Aarde, zo stoffelijk en toch zo vol leven en geest.
Zo overweldigend naast onze menselijke maat.

We aanvaarden je kostelijke gaven.

Maar we beven van angst als je siddert.

We vorsen naar je geheimen

Maar vrezen je diepe spelonken,
onbeduidend en klein als we zijn, maar wel tot
verwondering in staat.

Toch echt iets voor natuurliefhebbers voor wie de
observatie verwondering wekt.

Ghislain Duchâteau

BUFO BUFO

rescue-team
(=Paddenoverzetactie)

Toen **Rik Jacobs** mij belde met de vraag of ik iemand kende die zich wilde inzetten voor de jaarlijkse paddenoverzet aan de Borggravevijvers, antwoordde ik Rik dat ik dat zelf wel eens wilde proberen.

Zoals jullie weten trekken onze amfibieën, na het ontwaken uit hun winterslaap, 's avonds op pad over onze wegen op zoek naar hun geboorteplaats. Dit is een instinct, ze doen dat op gevaar van hun leven met als doel om op die plaats weer te paren in het water en zo te zorgen voor hun nageslacht. Om het aantal doodgereden amfibieën te beperken kunnen wij, Natuurpunters, helpen door hun **trekroute te beschermen**.

Beloofd is beloofd, dus een week later toen er een oproep gedaan werd om mee te helpen bij het plaatsen van de plastieken afsluiting naast de weg, was ik ook van de partij.

Op zaterdagmorgen 25 februari stonden we met enkelen paraat om de schermen te plaatsen, die de amfibieën naar ingegraven emmers leiden. Door omstandigheden (er waren heel wat zieken op dat moment) waren we slechts met vijf personen om dat klusje te klaren. Voor **Rik Mariën** en mezelf was het de eerste keer maar onze deskundigen ter zake Rik, Daniëlle en Marc hielpen ons vlot op weg met de nodige raad en daad. Ik moet bekennen dat ik, stadsmus, dit toch wel onderschat heb. Amai, op handen en voeten hebben we gekropen om dat werkje toch op een voormiddag gedaan te krijgen.

Achteraf hebben we er allen een fijn gevoel aan overgehouden. Het zonnetje scheen, de sfeer zat erin en we hadden de zekerheid dat onze amfibieën vanaf dan veilig en wel konden trekken.

Vanaf het moment dat de schermen staan, het weer zacht en vochtig is, controleren vrijwilligers elke avond de emmers. Die eerste woensdagavond dat ik mij aangemeld had, was **Monique Vrancken** met mij meegegaan. Zij doet dat al meer dan 20 jaar en dat verdient wel een dikke proficiat. Met zaklamp, schrijfgerei, fluorescerend vest en emmer hebben we eerst de Kloosterbeekstraat (waar geen schermen staan) en nadien de Borggravevijverstraat enkele keren gecontroleerd. Toch wel

boeiend om salamanders, kikkers, padden te tellen en ze nadien aan de kant van de vijvers weer veilig vrij te laten. We discussiëren dan soms of het een mannetje of wijfjespad betreft.

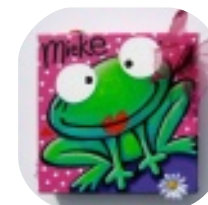
Op het eind van mijn eerste avond sprak mij al een begeleidster aan van de **'KIDS'** met de vraag om met een aantal leerlingen eens te mogen meedoen. Natuurlijk, het is een educatief aanbod waarop we zeker moeten ingaan, zolang we de beestjes maar niet hinderen en veilig overzetten.

Ik blijf mij alvast inzetten voor deze actie en wie weet, als iedereen naar huis is en ik die laatste kikker een zoentje geef.....**hij zou wel eens in een Prins kunnen veranderen!**

We laten jullie zeker weten, in een volgend artikel, hoeveel leventjes wij uiteindelijk gered hebben met onze acties. Alvast op voorhand bedankt aan iedereen die zich hiervoor ingezet heeft.

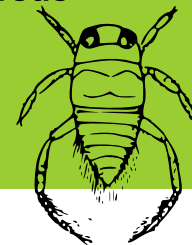
Mieke Philips

Cursus Oppervlakte- en waterwanisen.

SCHAATSENRIJDER, BOOTSMANNETJE of VIJVERLOPER?

Op **zaterdag 24 maart** kan je van 9 tot 12 u. in in het Natuur.huis op Kiewit terecht voor de eerste van drie cursusmomenten waarin je alles te weten komt over de wantsen die je op en in vijvers of beken kan vinden. Ingebouwd in deze sessie zit ook een praktijkexcursie: zelf scheppen in de educatieve pool in de natuurtuin op Kiewit, met aandacht voor verschillende watergebonden ongewervelden zoals libellenlarven, haften en dergelijke. Op de **donderdagavonden 29 maart en 19 april** - telkens van 19.30u tot 22.30u – kan je voor het vervolg opnieuw terecht in het Natuur.huis. **De prijs voor deze cursus bedraagt € 18 voor NP-leden. Niet-leden betalen € 24.** Inschrijven is verplicht via de website www.natuurpunthasseltzanhoven.be/activiteiten/inschrijving-waterwantsen of per e-mail aan inge.vandebeek@natuurpunthasseltzanhoven.be of telefonisch: Inge Vandebeek, 0473 74 03 50. De lesgever is, zowel voor theorie als voor praktijk, Eric Stoffelen, SAP clubje.

Vanaf 2012 verlopen de inschrijvingen voor cursussen bij voorkeur via het **digitaal inschrijvingsformulier** op onze website. Dit is terug te vinden op <http://www.natuurpunthasseltzanhoven.be/activiteiten/cursussen> onder de cursus die je wenst te volgen. Vul alle vereiste velden in en klik op 'Insturen'. Je inschrijving zal door Inge Vandebeek per e-mail bevestigd worden.

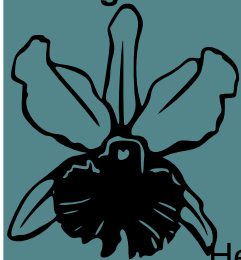
Cursus Orchideeën

VOGELNESTJE, SOLDAATJE of BOSVOGELTJE?

Op dinsdag 8 mei kan je van 19.30u tot 22.30u terecht in het Natuur.huis op Kiewit voor de eerste van **twee theorielessen** over die welgevormde wonderen der natuur: **orchideeën**. Er wordt aandacht besteed aan fysiologie, voortplanting, ecologie e.d.

De tweede les gaat door op dinsdagavond 22 mei van 19u30 tot 22u30.

Naast de theorielessen bestaat de mogelijkheid om de opgedane kennis in het veld aan de realiteit te toetsen. Op 9 juni is er een **dagtocht in Limburg** en op 26, 27 en 28 mei kan naar believen voor **1, 2 of 3 dagen aangesloten worden bij het Pinksterreisje in de Lorraine (Frankrijk)**. De prijs varieert afhankelijk van de gekozen formule.

OPGELET:
Inschrijven
vóór 30/04

Formule 1 (2 lessen, 1 dagexcursie te Limburg, 1 dagexcursie Lorraine (op zondag)).

Formule 2 (2 lessen, 1 dagexcursie te Limburg, weekend Lorraine (zat. + zon.)).

Formule 3 (2 lessen, 1 dagexcursie te Limburg, driedaagse Lorraine).

In de twee- of driedaagse zit halfpension inbegrepen.

Het reisje met Pinksteren staat vooral in het teken van orchideeën, dus wie 2 of 3 dagen mee kan, zal meer soorten zien.

De lesgever voor de theorie is Hans Vermeulen van NP Educatie. Excursies worden verzorgd door Johan Royeaerd, 0486 03 11 31, johan.royeaerd@base.be en Luc Vanoppen, 0494 47 20 10, luclisettevanoppen@telenet.be.

Voor prijzen en gedetailleerde info: zie de maand mei in de agenda verderop in dit blad.

Infoavond met Eloi Glorieux

Kernenergie en de alternatieven in ons land

Het Masereelfonds nodigde iedereen uit voor een debataavond over kernenergie. Zij haalden Eloi Glorieux naar het vrijzinnigencentrum. Enkele natuurpunters luisterden aandachtig naar een boeiende uiteenzetting...

Ontstaan kernenergie in ons land:

Kernenergie is ontstaan uit de atoombom. Het uranium dat daarvoor nodig was afkomstig uit Belgisch Congo. Nadien kwam er een voor studiecentrum kernenergie in Mol. België was een van de eerste landen eind jaren 60 die overstapten op kernenergie: dit werd op 1 enkele ministerraad beslist!!!

Veiligheid:

De afstand tussen de kerncentrales van Tihange en Doel tot bevolkingsregio's is veel te beperkt: 30 km rond Doel wonen 1,5 miljoen mensen. Er is helemaal geen evacuatieplan bij geval van ramp. Daarom heeft men maar een plan opgesteld om te ontruimen in een straal van 10 km!

Bovendien ligt in Antwerpen de tweede grootste petrochemische industrie van de wereld. Kortom: in geval van een ramp ontstaat er een enorm drama op sociaal, ecologisch én economisch vlak.

Bovendien wordt zulk risico niet verzekerd omdat anders de prijs van kernenergie gigantisch hoog wordt. Daarbovenop is dit in principe oneerlijke concurrentie ten opzichte van andere energiebronnen.

De maximumleeftijd van kerncentrales werd vastgesteld op 30 jaar, maar langer zou ook kunnen?

Worden de stresstests wel onafhankelijk uitgevoerd?

Verdere evolutie:

Begin jaren 70 veroorzaakte de oliecrisis een boost voor kernenergie. In het begin van de jaren 80 kwamen er nog 4 reactoren erbij.

De ramp Tsjernobyl in 1986 zet er dan toch een rem op.

Prijs van de elektriciteit:

Omdat ze het monopolie hebben, rekent Electrabel een zeer hoge prijs aan.

Het gevolg is dat kerncentrales worden afgeschreven op 20 jaar.

Na 20 jaar kan de prijs dus dalen, maar dat gebeurt niet!

Gevolg van de woekerwinsten:

In de prijs die wij betalen zit ook volgende vervat: de prijs van het netwerk en het onderhoud, maar ook de kost om kernafval op te slaan (nucleair passief).

Prijs hernieuwbare energie: wel haalbaar, uiteraard moet men daar nu in investeren, maar kernenergie zou ook nooit bestaan hebben zonder overheidsinvestering. Bovendien brengt hernieuwbare energie geen indirecte kosten zoals gezondheidszorg en aanpak milieuvervuiling met zich mee.

Beter systeem niet privé, maar coöperatief; aandeelhouders zijn dan. De mensen en winst gaat ook naar hen.

De kritiek van de milieubewegingen op kernenergie was drieledig:

De link met kernwapens.

Ecologisch: kernafval

Sociaal: uraniummijnen in vb. Niger ten koste van plaatselijke bevolking

Op het **kernafval** gaan we dieper in. We kunnen 2 soorten onderscheiden:

Laagradioactief afval heeft een korte levensduur: medische sector

Hoogradioactief afval heeft een lange levensduur: afval van kernenergie

Een voorbeeld van zulk afval is plutonium - dat niet in de natuur voorkomt. Een miljoenste gram zorgt ervoor dat je

gegarandeerd longkanker krijgt en pas na 24 400 jaar is de radioactiviteit met de helft afgenomen!

Waar opslaan? Vroeger in de zee, maar dat mag gelukkig niet meer. Naar de ruimte? Na de ramp met de Challenger in 1986 beseftte men dat men heel Florida had moeten ontruimen indien er kernafval in het toestel had gezeten. Er werd ook een idee geopperd om het goedje op te slaan in Rocky Mountains, maar daar kan water insijpelen dus dat is ook niet doorgegaan. Het opslaan in kleilagen in de kempen werd ook overwogen. Nadeel: als ooit iets wordt uitgevonden om radioactiviteit weg te nemen, kan niemand er nog aan!

Uitstap kernenergie

In 2003: geleidelijke uitstap; de oudste centrales sluiten in 2015, de jongste in 2025.

Dit brengt met zich mee dat het zeer geleidelijk gaat en we dus stap voor stap alternatieven kunnen voorzien.

2015: de sluiting van de drie oudsten beslaat 16% van ons aandeel elektriciteit.

Er waren plannen van Eneco om een STEG gascentrale in Beringen te bouwen; die kon al 2/3 van die 16 % opvangen. Dit gaat echter niet door omdat de nieuwe regering twijfel zaait over de sluiting: het bedrijf wil daardoor het risico niet aangaan te moeten concurreren met verouderde, reeds afgeschreven kerncentrales.

Mogelijke oplossingen:

Energie-efficiëntie: een groot stuk van de 1ste sluiting mee kunnen opvangen. Dit gaat over echte verspilling zonder comfortverlies.

De **alternatieven** zijn:

- Zon
- Wind
- Biomassa (sommige vormen: geen landbouwgrond die voor voedsel is bestemd innemen)

- Golfslagenergie (in ontwikkeling)
- Gedeelte superefficiënte gascentrales zoals STEG en WKK (warmtekrachtkoppeling) als overgangsmaatregel.

Toekomst

Decentralisatie van elektriciteit, want door transport gaat veel verloren.

Nog een interessant weetje:

Begin jaren 80 heeft de regering de innovatiemiddelen inzake windmolens teruggeschroefd. Gevolg: de Denen zijn ermee gaan lopen. Zij hebben 20% van de windenergie. Daar worden in die sector meer mensen in tewerkgesteld dan hier in automobielsector.

Sandra Bamps

Ter Hilst wandeling Sint-Lambrechts-Herk.

Zondag 22 januari 2012. Het nieuwe jaar is weer ingezet. Het is vandaag een koude, maar zonnige dag. Op de parking van het Beukenhof staat een groep van 36 mensen te wachten op de start van de wandeling. Het zijn hoofdzakelijk mensen van de KWB en ook enkelen van Natuurpunt.

Onze gids, **Jos Putzeys**, leidt de wandeling. Jos blijkt een levende encyclopedie : hij tovert taferelen waarbij ik me in een kasteelrijke omgeving waan, omgeven door graven en gravinnen, die in hun paardenkoetsen onder de bomen door flaneren, angstvallig de zonnestralen vermijgend. Wit was toen immers de mode ! Wie een bleke huid had, was rijk; wie bruin was, werkte op het land en was arm... Wie zich interesseert in de geschiedenis van ons dierbaar Moos Herk en van het Beukenhof, die kan zich verdiepen in de brochure 'Stenen en Heren van Wideux', uitgegeven door het Regionaal Landschap Herk en Mombeek VZW.

Eenmaal door de teletijdmachine teruggeflitst naar het heden, gingen we op stap. Via de Bosveldstraat kwamen we aan in '**Waterschei**'. Wie dacht dat Waterschei alleen in Genk lag, was even fout! Ook Sint-Lambrechts-Herk heeft een Waterschei! Het water loopt er zelfs bergop! Nogal een fenomeen, nietwaar! Op het kruispunt met de Bloemenhofstraat, zit er immers een hele constructie onder de grond, die maakt dat het water op dat punt inderdaad gescheiden wordt: een gedeelte vloeit af naar de lager gelegen Waanbeek; het andere gedeelte wordt omhoog gestuwd naar de Herk. Zo voorkomt men dat de huizen in het omliggend terrein onder water komen te staan bij overvloedige regenval.

We wandelen verder, de **Bosveldstraat** af tot aan de smalle, verharde weggetjes, die in de zomer haast aan het oog onttrokken worden door velden van goudgele maïs. Nu zijn het modderige akkers waar enkel nog de stoppels op staan en hier en daar een vergeten kolf maïs - half leeg gepikt door kraaien en duiven. Is het jullie al opgevallen dat de grote groepen kraaien die we in de zomer vaak zien, nu vervangen zijn door roeken?

We kunnen ze herkennen aan hun zware, grijze bek. Ze zijn ook iets groter dan de gewone kraai. In plaats van netjes de paadjes te blijven volgen, leidt onze gids ons over voormalige 'boterwegjes' recht door het veld. Boterwegjes werden vroeger door de mensen van het dorp genomen - de kortste weg naar de Stad - naar de markt. Op de meeste plaatsen was er niet veel meer over van deze kleine paadjes, ze zijn omgewoeld door tractoren. Maar her en der was er toch nog een overblijfsel te bespeuren. Het bleek een avontuurlijke tocht, waar we terdege kennis maakten met de 'moos' van **Moos Herk** . Ook moesten we hier en daar over een beek klauteren. Gelukkig hebben we tegenwoordig ook nog 'ridders' die iedereen veilig naar de overkant hielpen.

In de modder zagen we geregeld sporen van reeën. Ja, ook in onze velden kunnen we, als we even geluk hebben, deze prachtige dieren bewonderen.

Uiteindelijk konden we even rusten aan de kapel van Hilst. Hier werd de innerlijke mens versterkt met heerlijke boterhammen, en zelfgemaakte glühwein of appelsap. Intussen vertelde Jos een bloederig verhaal over de **Boerenkrijg**. Deze had plaats in 1798, het was een opstand van de Vlaamse en Vlaams Brabantse boerenbevolking (de Brigands) tegen de Franse bezetter (de Sansculotten). De kapel staat er ter nagedachtenis. Op die plek zijn er namelijk honderden boeren gesneuveld, nog wel door de Hasselaren, die vreesden dat de boeren in Hasselt het heft zouden overnemen. Elk jaar wordt deze Boerenkrijg door een eredienst bij de kapel herdacht.

Rond een uur of 4 wandelden we dan de **Oude Truierbaan** af, terug richting Beukenhof. Het was een gezellige en leerrijke dag.

Wie zich interesseert voor de geschiedenis van Sint-Lambrechts-Herk, kan zich altijd inschrijven voor de Winterwandeling, die elk jaar rond februari plaats vindt. Deze wandeling eindigt in het **kasteel van Wideux**.

De mensen worden daar vergast op een drankje en een versgebakken koek. Maar er wordt ook een PowerPoint voorstelling gegeven over de geschiedenis van het kasteel en omgeving.

Verder is er in Sint-Lambrechts-Herk een nieuwe vereniging geboren: **'Erfgoed'**. Enkele begeisterten steken hier de hoofden bij elkaar om verhalen en foto's te

verzamelen om zo het rijke verleden van Sint-Lambrechts-Herk te bewaren en te koesteren.

Huberte Maenen

Origineel trefmoment voor educatieve vrijwilligers.

Op zoek naar de Slimste Natuurkenners ter wereld!

Op woensdag 8 februari verzamelden de natuurliefhebbers die zich met hart en ziel inzetten voor natuureducatie in het Natuurpunthuis in Kiewit.

Educatief Natuurbeheer belegde een originele bijeenkomst als dank voor de jarenlange inzet van deze vrijwilligers van verschillende Limburgse Natuurpuntafdelingen. Om elkaar op een ludieke manier wat beter te leren kennen, organiseerde de werkgroep communicatie van Natuurpunt Hasselt-Zonhoven een natuurquiz; 'De Slimste Natuurkenner ter wereld'. Iris en Sandra namen als cowgirls de presentatie in handen. Allerlei weetjes over planten en dieren, maar ook de logo's van natuurorganisaties kwamen aan bod. Bovendien was het niet enkel belangrijk om slim te zijn! Een gezonde geest in een gezond lichaam was nodig om deze quiz tot een goed einde te brengen! Tony en Mieke jureerden de proeven streng maar rechtvaardig. Het team 'de Stekeltjes', onder leiding van Kapitein Mathilde, haalde het nipt en verklaarde achteraf dat teamspirit hun grootste troef was. De avond eindigde met nog enkele huisbereide hapjes en drankjes. Iedereen keerde tevreden weer naar huis, uitkijkend naar een volgend educatief natuurmoment!

REISJES 2012

Les Grands Etangs de Lorraine: Hemelvaart 2012

Van 17 tot en met 20 mei duiken we onder in een onbekend deel van de Franse Lorraine. Tussen Metz-Nancy in het westen en de Vogezen in het oosten verkennen we een streek met grote vijvers in de buurt van Sarrebourg. Het zijn **plassen van ruim 500 ha.** met veel rietkragen, eilandjes, ruigten en natte bossen eromheen. Erg in trek zijn ze bij **watervogels** en bij tal van **roofvogelsoorten**. Maar het is ook een streek met oude zoutmijnen en dus planten die we aan onze kust zouden verwachten. En er is zelfs een heus kalkgrasland van meer dan 100 ha.

We verblijven in een **oude abdij**, omgebouwd tot klooster. Eten doen we in een restaurant recht tegenover het klooster. En we hebben zelfs in deze streek een goede wijnboer(-in) kunnen vinden voor een wijndegustatie. De prijs voor deze vierdaagse naar het oosten van de Lorraine is **€ 205 per persoon, halfpension inbegrepen**. Vervoer gebeurt kostendelend via carpooling. Inschrijven kan, zoals voor elk reisje, door een seintje te geven aan joan.royeaerd@base.be. Vanaf begin januari zal een infopakketje ter beschikking zijn op www.natuurpunthasseltzonzhoven.be.

Orchideeën kijken met Pinksteren 2012

Eind mei en begin juni is het ideale moment om tal van orchideeën in bloei te zien. Ideaal dus om net dan enkele van de **meest orchideeënrijke natuurgebieden in NO-Frankrijk** te bezoeken. Montenach en Apach, dicht bij het drielandenpunt Frankrijk-Duitsland-Luxemburg, staan op ons programma, naast een kwelgrasland even verderop. Maar we bezoeken ook voor de natuur heringerichte **grindputten**, we verkennen een natuurleerpad langs een **oude gipsgroeve** in een prachtig oud loofbos en we sluiten af met een bezoekje aan **het middeleeuwse stadje Rodemack**.

SEIZOENREISJES

Dit reisje kadert ook binnen de **cursus orchideeën** én voor het eerst neemt ook de **Limburgse Plantenwerkgroep (LPW)** deel aan één van onze reisjes. Voor wie niet aan de cursus deelneemt is de inschrijvingsprijs € 135, halfpension inbegrepen. Deelnemers aan de cursus kunnen 1, 2 of de volle 3 dagen meegaan: zij betalen (cursusgeld inbegrepen) dan resp. **€ 36, € 89 of € 159**. Opgelet: Inschrijven vóór 03/04! Meer info via joan.royeaerd@base.be en vanaf januari op www.natuurpunthasseltzonzhoven.be. Voor de cursus: inge.vandebeek@natuurpunthasseltzonzhoven.be.

Najaar 2012: Hoge Venen in juli

Tijdens het weekend van 14 en 15 juli neemt Frans Voets ons mee op sleeptouw doorheen de Hoge Venen. Langs een snel stromende beekjes, tussen oude naaldbossen en over hoogvenen trekken we door dit **imposante landschap**. We doen vooral ook de minder toeristische delen aan, waar landschap en natuur soms wat meer ongeschonden zijn gebleven. Prijs is **€ 70 (halfpension inbegrepen)**. Inschrijven kan via inge.vandebeek@natuurpunthasseltzonzhoven.be.

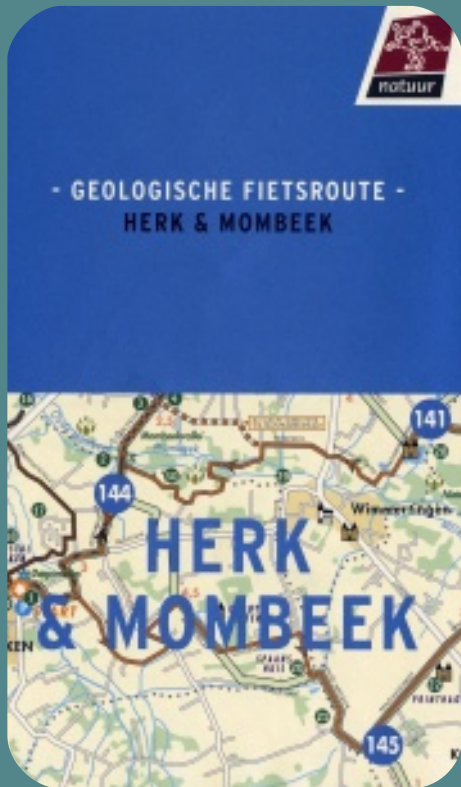
Kraanvogels met Allerheiligen

Van 1 t.e.m. 4 november dompelen we onszelf nog eens onder in de **tienduizenden kraanvogels**, die onvergetelijk vlak boven onze hoofden zeilen aan het Franse Lac du Der. Het is een kunstmatig meer van ruim 5.000 ha., grotendeels droog in het najaar, slaapplek voor tot 70.000 kraanvogels. Eromheen liggen akkers en bossen met voedselzoekende groepen 'kronekranen', met reeën en evers, met zeearend en blauwe kiekendief. En tussendoor kunnen we goede en toch goedkope Champagnes proeven... Dat alles voor een prijsje van **€ 205 (halfpension)**. Meer info via joan.royeaerd@base.be.

Johan Royeaerd

FIETSEN IN EIGEN STREEK?

Geologische fietsroute Herk & Mombeek

De geologische werkgroep van LIKONA (Limburgse Koepel voor Natuurstudie) heeft een fietsroute Herk & Mombeek ontwikkeld.

Deze **geologische fietsroute**, vergezeld van een paar wandeltrajecten, heeft als thema het element 'water', dat in vochtig Haspengouw rijkelijk voorkomt en het karakteristieke, golvende landschap met zijn talrijke beekdalen heeft geboetseerd.

De **ontdekkingstocht** verloopt via twee lussen van telkens ruim 20 km. Een westelijke en een oostelijke, die beide vertrekken vanuit het centrum van Alken (fietskiosk, Laagdorp).

Dit leerrijke boek kost 10€ en is te koop bij de Dienst vrije tijd, Gemeentebestuur Alken, Hoogdorpsstraat 5, 35700 Alken en in de Blauwe winkel van Natuurpunt Limburg, Kiewitdreef 5, Domein Kiewit, 3500 Hasselt. Het kan ook besteld worden per e-mail aan likona@limburg.be. Voor bijkomende informatie kan je terecht bij Carine Luts, Dienst vrije tijd, telefoon 011/59 99 76, e-mail : carine.luts@alken.be.

Alida Vanholst, Roland Dreesen, Bernard Voordeckers, Luc paque en Zita Snellickx, 88 bladzijden, uitgave 2009.

Stedelijke Adviesraad LEEFMILIEU 28/11/11

In tijden van economische crisis wordt er jammer genoeg in de eerste plaats bespaard bij de niet-economische actoren. Zodoende wordt het succesvolle systeem van de samenwerkingsovereenkomsten tussen steden en gemeenten en het Vlaams Gewest inzake milieubeleid afgeschaft.

Hasselt heeft wel een **samenwerkingsovereenkomst met het Vlaams gewest** afgesloten in 2008 die nog loopt tot 2013.

De Samenwerkingsovereenkomst behandelt 10 thema's: **instrumentarium, afval, milieuverantwoord productgebruik, water, natuur, energie, hinder, bodem, mobiliteit, duurzame ontwikkeling**. De overeenkomst bestaat uit een verplicht basis-niveau en een facultatief onderscheidings- en projectniveau. Ook in 2012 zal Hasselt intekenen op het onderscheidings- en projectniveau.

De subsidies die de stad kan ontvangen zijn als volgt:
Basis: € 134.306,23 (afhankelijk van inwonersaantal en oppervlakte)

Onderscheiding: € 30.000 (voltijds equivalent duurzaamheidsambtenaar)

Projecten: 50%, totale projectenveloppe € 37.740,05

Voorgestelde projecten :

het Life+ project voor vijverherstel in Kiewit
aankoop van elektrische voertuigen

Katja Roggen

What's in a name?

Myriam Timmermans met behulp van Wikipedia en andere sites

De naam van een plant of dier zegt soms waar het om gaat, soms ook niet.

De lente is al in aantocht voor we een echte winter hebben gehad. De eerste bloemen waren reeds in januari te zien. Bij de vroege bloeiers horen het klein en het groot hoefblad.

Het klein hoefblad (Tussilago farfara)

In het Nederlands is er een verband tussen uitzicht en naam. Het blad is hoefvormig en kleiner dan het groot hoefblad. Tussilago is afgeleid van tussis = hoesten en agere = verdrijven. De plant werd dan ook gebruikt als hoestverdrijvend en slijmoplossend middel. Heymans zegt dat hoefblad mogelijk een verbastering is van hoestblad. Volgens Anne Tanne staat de plant sinds 1992 op de lijst van de kruiden, die verboden zijn voor inwendig gebruik. De plant bevat immers schadelijke stoffen die worden opgeslagen in de lever en die bij regelmatig en langdurig gebruik ernstige gevolgen kunnen hebben. Farfarra komt van far = meel (denk maar aan farine) en ferre = dragen. Het blad ziet er inderdaad uit alsof het in bloem gelegen heeft, het is aan de onderkant viltig behaard. Klein hoefblad kondigt de lente aan, ze bloeit vroeg. De plant behoort tot de naaktbloeiers, de bladeren verschijnen pas na de bloei. Tijdens de bloei zijn de bladeren beperkt tot korte, groene of rode schubjes langs de stengel. De plant is een composiet. Elke stengel draagt een goudgeel bloemhoofdje. In het midden staan een 50 tal mannelijke buisbloemen omringd door ca.300 vrouwelijke lintbloempjes. Bestuiving vindt plaats door bijen en vliegen. Klein hoefblad is een pioniersplant.

Het groot hoefblad (Petasites hybridus) heeft zoals de Nederlandse naam zegt een groot hoefvormig blad, het zou gebruikt zijn om bijvoorbeeld boter in te verpakken. Ook de

botanische naam Petasites heeft met de grootte te maken. Petasites is afgeleid van het Grieks petannumi (petaso) = uitspreiden, ontvouwen, openen. Uit hun Latijnse naam blijkt dat klein en groot hoefblad niet van hetzelfde geslacht zijn. Hybridus betekent bastaard.

De plant heeft twee verschijningsvormen. Heymans schrijft:

“Eén heeft alleen of bijna alleen stamperbloemen, dit is de gewone vorm; de andere heeft ook meeldraden (tweeslachtige vorm). De gehele bloemtros is minder fors, korter en losser van bouw (zie fig.), deze is bepaald zeer zeldzaam in ons land”. Andere bronnen schrijven dat groot hoefblad tweehuizig is, sommige planten dragen alleen vrouwelijke bloemen, andere alleen mannelijke. Linneaus dacht met twee verschillende planten te maken te hebben. De

vrouwelijke vorm moest wel een hybride zijn. Die naam bleef hangen want het werd de tegenwoordige soortnaam. Groot hoefblad plant zich voornamelijk voort met stevige wortelstokken.

Myriam Timmermans

Waar groot hoefblad staat, kan je het **vroeg hoefbladgitje** vinden, een zwart zweefvliegje. Vroege hoefbladgitjes zijn vrij zeldzaam, maar je kan ze wél spotten in de **Mombeekvallei**! Daar zitten ze vaak op gele bloemen, waar ze - helemaal geel van het stuifmeel - ijerig nectar likken.

Paddenoverzet in Sint-Lambrechts-Herk

Vorige maandag, 3 maart 2012 hebben we padden overgezet. Om 10u30 fietsten we naar de Waanbeek in de Oude Maasstraat. Toen we er toekwamen, moesten we naar de uitleg van René en Alida luisteren. Vervolgens zochten we de padden in de emmers. Er waren ook kleine amfibietjes: salamandertjes. In het totaal vonden we 17 padden en 2 salamanders. Daarna kregen we nog even uitleg terwijl René een pad toonde. Alle jongens en meisjes van de klas wilden een pad vasthouden. Hoe hebben we dat opgelost? De kinderen die een padje uit de emmer haalden, moesten aan de linkerkant gaan staan en de anderen aan de rechterkant. Die aan de rechterkant mochten allen een pad vastnemen. Maar goed dat we handschoenen droegen want die padjes zijn glibberig ! René bracht de emmers naar de andere kant van de weg en wij volgden.

Urbain (hij overleed jammer genoeg 2 jaar geleden) maakte een speciale buis, eigenlijk een soort van glijbaan, die door de haag stak. Door die haag zagen we de padden uit de buis komen en daarna kropen ze naar de grote vijver waar ze voor babypadjes zullen zorgen. Iedereen was aan het zeggen "Is het nu al gedaan". Jammer dat we niet in de tuin van die mensen mochten binnengaan. We hadden graag nog wat langer gebleven.

We reden terug naar de school, zonder ongevallen. Enkele papa's en mama's, ook een oma en de juffrouwen Els en Heidi waren er ook bij.

Jules Michiels (Basisschool Kameleon - klas 4A, juf Els)

AGENDA APRIL MEI

VER. **Dinsdag 17 april** van 20 u tot 22.30 u. **Startvergadering werking SAP-clubje.** We bespreken de laatste praktische zaken van de planten- en insectentochten. De bijeenkomst vindt plaats op de zolder van het Natuur.huis op het Domein Kiewit, Putvennestraat 112, Hasselt. INFO: Jan Wyers, 0475 31 37 09, jan.wyers@skynet.be.

CUR. **Donderdag 19 april** van 19.30 tot 22.30 u. De **derde les van de cursus 'Oppervlakte- en waterwantsen'** staat stil bij de oppervlaktewantsen. Locatie: Natuur.huis, Domein Kiewit, Putvennestraat 112, Hasselt. In overleg met de deelnemers kan gekeken worden naar één of meerdere opvolgactiviteiten.

NBW. **Zaterdag 21 april. Natuurbeheerswerkdag op Wijvenheide:** we verrichten herstelwerken aan een vijver voor de boomkikker. Verzamelen op de parking tegenover de Camping Heidestrand, Zwanenstraat te Zonhoven, zoals steeds om 9 u. of om 13 u. Einde om 16 u. INFO: Gilbert Hermans, 011 22 44 58, 0479 81 77 20, gilbert.hermans@telenet.be & Ivo Vanvoorden, 011 21 02 94, ivo.vanvoorden@telenet.be. Voor een halve dag is je hulp ook welkom (geef Ivo of Gilbert een seintje per gsm om juist te weten waar de werken plaats vinden).

NAT. **Zondag 22 april. Internationale dag van de Aarde.** Meer info: www.natuurpunt.be.

NPL. **Dinsdag 24 april** om 20 u. **Provinciaal Overleg in het Natuur.huis**, Domein Kiewit, Putvennestraat 112, 3500 Hasselt. INFO: Jos Ramaekers, 011 24 60 20, jos@natuurpuntlimburg.be.

KHM. **Zondag 29 april** van 14 tot 17 u. **Lentewandeling van 5 km in de Mombeekvallei.** Afspraak aan het kruispunt Steenberg – Muntelbeekstraat – Sasput – Bekstraat te 3500 Sint-Lambrechts-Herk. INFO: Alida Vanholst, Jukstraat 27, 3500 Hasselt, 011 31 24 21, alida.vanholst@skynet.be. Bij regenweer, ook na een periode van lichte regen, best laarzen voorzien.

PLA. **Woensdag 2 mei**, van 18.30 u. tot het donker is. **1ste plantenexcursie van het SAP-Clubje t.h.v. Teut-Molenheide te Zonhoven.** In het kader van de Limburgse plantenatlas verkennen we hok D6 38 41 (centraal deel Molenheide + graszaadwinning) binnen D6 38 4x - excursie 1. Plaats van afspraak: parking kruispunt Holsteenweg - Kapelbergweg - Hengelhoefse weg te Zonhoven. INFO: Jan Wyers, jan.wyers@skynet.be, 0475 31 37 09 of 011 81 55 33.

PUB. **Zaterdag 5 mei** van 19 tot 21 u. **Draken kijken op Tommelen.** Amfibieënwandeling bij valavond. Samenkomst: parking St.-Kristoffelkerk, Veldstraat, Runkst-Hasselt. INFO: Rik Jacobs, 0479 60 91 40, rik.jacobs3@telenet.be.

CUR. **Dinsdag 8 mei** van 19.30 tot 22.30 u. **Start van de cursus 'Orchideeën'.** Tijdens de eerste les hebben we aandacht voor fysiologie, voortplanting, ecologie e.d. Locatie: Natuur.huis, Domein Kiewit, Putvennestraat 112, Hasselt. De tweede theorieles vindt plaats op dinsdagavond 22 mei van 19.30 tot 22.30 u. Voor de praktijkexcursies zijn verschillende formules mogelijk. Cursisten kunnen één, twee of drie dagen van het driedaagse Pinksterreisje (zaterdag 26 mei t.e.m. maandag 28 mei) combineren met de dagtocht in Limburg (zaterdag 9 juni).

Vooraf inschrijven is verplicht en dit vóór 30/04. Dit gebeurt bij voorkeur via de website

www.natuurpunthasseltzonhoven.be/activiteiten/inschrijving-orchideeen of per e-mail aan

inge.vandebeek@natuurpunthasseltzonhoven.be. Wie niet vooraf inschrijft, betaalt de eerste avond een extra bedrag van € 5.

De prijzen voor deze cursus zijn afhankelijk van de formule, waarvoor gekozen wordt:

Formule 1 (2 lessen, 1 dagexcursie te Limburg, 1 dagexcursie Lorraine (op zondag)) kost voor leden € 36 en voor niet-leden € 44.

Formule 2 (2 lessen, 1 dagexcursie te Limburg, weekend Lorraine (zat. + zon)) kost voor leden € 89 en voor niet-leden € 97.

Formule 3 (2 lessen, 1 dagexcursie te Limburg, driedaagse Lorraine)
kost voor leden € 159 en voor niet-leden € 167.

In de twee- of driedaagse zit halfpension inbegrepen. Vervoer wordt kostendelend geregeld met chauffeurs (€ 0,05/km/p). Het reisje met Pinksteren staat vooral in het teken van orchideeën, dus wie 2 of 3 dagen mee kan, zal meer soorten zien.

Je inschrijving is pas definitief na storting van het inschrijvingsbedrag op de rekening van onze afdeling 001-5071333-55, Natuurpunt Hasselt-Zonhoven, Holrakkerstraat 134, 3500 Hasselt. Bij de inschrijving en overschrijving is het gewenst de gekozen formule als mededeling te vermelden. De storting dient een week voor de aanvang van de cursus gebeurd te zijn. Je inschrijving wordt nadien bevestigd. De annuleringsregeling vind je op onze website: www.natuurpunthasseltzonhoven.be.

De lesgever voor de theorie is Hans Vermeulen van NP Educatie. Excursies worden verzorgd door Johan Royeaerd, 0486 03 11 31, johan.royeaerd@base.be en Luc Vanoppen, 0494 47 20 10, luclisettevanoppen@telenet.be.

PLA. Woensdag 9 mei, van 18.30 u. tot het donker is. **2de plantenexcursie van het SAP-Clubje te Sint-Lambrechts-Herk.** In het kader van de Limburgse plantenatlas verkennen we hok E6 16 24 (tussen grote ring Hasselt en Steenberg) binnen E6 16 2x - excursie 1. Afspraakplaats: parking kruispunt Steenberg – Muntelbeekstraat – Sasput – Bekstraat te Sint-Lambrechts-Herk. INFO: Jan Wyers, jan.wyers@skynet.be, 0475 31 37 09 of 011 81 55 33.

KHM. Donderdag 10 mei van 9 tot 15 u. **Beheerswerken Mombeekvallei door het 4de leerjaar Kameleonschool.** Locatie: Brug Mombeek, Bekstraat. INFO: Alida Vanholst, Jukstraat 27, 3500 Hasselt, 011 31 24 21, alida.vanholst@skynet.be. Zorgen voor aangepast schoeisel en kledij.

VLI. Vrijdag 11 mei. De **1ste nachtvlinderexcursie van het SAP-Clubje vindt plaats op Tommelen.** Voor deze maandelijks avondinventarisatie van nachtvlinders verzamelen we om 21 u. aan de Spoorwegstraat, waar deze onder de brug van de grote ring te Hasselt

gaat. Einde ten laatste om 1 u. Breng een stoeltje, een lamp, nachtvlindergids en loop mee. INFO: Kim Windmolders, 0487 90 57 88, kim.windmolders@telenet.be.

VER. Dinsdag 15 mei om 20 u. **Bestuursvergadering NP Hasselt-Zonhoven.** Locatie: Natuur.huis op het Domein Kiewit, Putvennestraat 112, 3500 Hasselt.

PLA. Woensdag 16 mei, van 18.30 u. tot het donker is. **3de plantenexcursie van het SAP-Clubje langs de Demer te Tuilt.** In het kader van de Limburgse plantenatlas verkennen we hok D6 45 41 (Demer west van E 313) binnen D6 45 4x – 1ste hok. Afspraakplaats: parking Snapperstraat te Hasselt (t.h.v. begin Zolders Kiezel, tussen Demer en E 313, weg Bolderberg-Kuringen). INFO: Jan Wyers, jan.wyers@skynet.be, 0475 31 37 09 of 011 81 55 33.

REI. Hemelvaart: donderdag 17 t.e.m. zondag 20 mei. Reisje naar het onbekende oosten van Lorraine: zeer grote vijvers, zoutmoerassen, natte bossen, kalkgrasland. Inschrijving vooraf is verplicht per e-mail, liefst een maand voor aanvang, bij Johan Royeaerd, johan.royeaerd@base.be. Inschrijvingen worden bevestigd per mail. Ingeschrevenen ontvangen een infopakket en kort voor de aanvang van het reisje de regeling i.v.m. vervoer. De prijs bedraagt € 205, halfpension inbegrepen. Vervoer wordt kostendelend geregeld met chauffeurs (€ 0,05/km/p). Betalingwijze en annuleringsregeling zijn te vinden op de website van de afdeling www.natuurpunthasseltzonhoven.be.

NBW. Zaterdag 19 mei. Natuurbeheerswerkdag op Kiewit: afbreken oude stalling op oostelijk Kiewit, langs nieuw aan te leggen wandelpad. Verzamelen op de parking Domein Kiewit, Putvennestraat 112, Hasselt, zoals steeds om 9 u. of om 13 u. Einde om 16 u. INFO: Gilbert Hermans, 011 22 44 58, 0479 81 77 20, gilbert.hermans@telenet.be & Ivo Vanvoorden, 011 21 02 94, ivo.vanvoorden@telenet.be. Voor een halve dag is je hulp ook welkom (geef Ivo of Gilbert een seintje per gsm om juist te weten waar de werken plaats vinden).

VLI. **Zaterdag 19 mei. 1ste dagvlinder- & libellenexcursie van deze zomer.** Voor deze maandelijks inventarisatie van dagactieve insecten gaan we naar de Rode Vijvers. Locatie: Kapel van O.L.V. van Altijddurende Bijstand, Goorstraat, Hasselt. Aanvang om 13 u. Einde om 17 u. INFO: Kim Windmolders, 0487 90 57 88, kim.windmolders@telenet.be.

CUR. **Dinsdag 22 mei** van 19.30 tot 22.30 u. **De tweede theorieles van de cursus 'Orchideeën'** staat stil bij de soorten in België, de Eifel en Noord-Frankrijk. Locatie: Natuur.huis, Domein Kiewit, Putvennestraat 112, Hasselt.

PLA. **Woensdag 23 mei**, van 18.30 u. tot het donker is. **4de plantenexcursie van het SAP-Clubje:** opvolging vegetatieontwikkeling Domein Kiewit, oostelijk deel, Hasselt. Afspraakplaats: parking Domein Kiewit, Putvennestraat 112, Hasselt. INFO: Jan Wyers, jan.wyers@skynet.be, 0475 31 37 09 of 011 81 55 33.

REI+CUR. **Pinksteren: zaterdag 26 mei t.e.m. maandag 28 mei. De driedaagse reis naar zeer orchideeënrijke kalkgraslanden in NO-Frankrijk: Montenach, Apach en omgeving langs de Moezel.** INFO en inschrijvingen: Johan Royeaerd, 0486 03 11 31, johan.royeaerd@base.be. Vooraf inschrijven is verplicht, dit liefst een maand voor aanvang. Je inschrijving wordt nadien bevestigd. Ingeschrevenen ontvangen een infopakket en kort voor de aanvang van het reisje de regeling i.v.m. vervoer. Vermoedelijk programma:
zaterdagvoormiddag: Haff Reimech, oude grindputten in de vallei van de Moezel;
zaterdagnamiddag: Apach-Merschweiller, kalkgraslanden rondom de Hammelsberg;
zondag voor- en namiddag: Montenach: la réserve des sept collines;
maandagvoormiddag: Schengen, natuurleerpad van de Stromberg;
maandagnamiddag start met orchideeën in een nat kalkhooiland te Ritzing, om vervolgens af te sluiten in het middeleeuws stadje Rodemack.

De prijs bedraagt € 135, halfpension inbegrepen. Vervoer wordt kostendelend geregeld met chauffeurs (€ 0,05/km/p). Dit reisje vormt tevens de eerste praktijkexcursie voor de cursus 'Orchideeën'. Het is voor cursusdeelnemers mogelijk voor één of twee dagen deel te nemen. Betalingswijze en annuleringsregeling zijn te vinden op de website van de afdeling www.natuurpunthasseltzonzhoven.be.

NAT. **Zondag 27 mei. Wild Vlaanderen.** Natuurpunt Limburg organiseert i.s.m. de Vlaamse Zoogdierenwerkgroep een groot evenement rond (grote) zoogdieren. Er zijn een info- en activiteitenmarkt, standjes en workshops. Onze afdeling verzorgt een deel van dit alles. Meer info volgt later nog. Afspraakplaats: het Domein Kiewit, Putvennestraat 112, Hasselt. Tevens Dag van het park. Meer info hieromtrent: www.natuurpunt.be.

NPL. **Dinsdag 29 mei** om 20 u. **Provinciaal Overleg in het Natuur.huis**, Domein Kiewit, Putvennestraat 112, 3500 Hasselt. INFO: Jos Ramaekers, 011 24 60 20, jos@natuurpuntlimburg.be.

PLA. **Woensdag 30 mei**, van 18.30 u. tot het donker is. **5de plantenexcursie van het SAP-Clubje naar de Slangebeekbron te Zonhoven.** In het kader van de Limburgse plantenatlas verkennen we hok D6 38 31 – excursie 1. Afspraakplaats: thuis Jan Wyers, Viartenstraat 19, Zonhoven. INFO: Jan Wyers, jan.wyers@skynet.be, 0475 31 37 09 of 011 81 55 33.

PLA. **Woensdag 6 juni**, van 18.30 u. tot het donker is. **6de plantenexcursie van het SAP-Clubje** naar de zuidelijke Slangebeekvallei t.h.v. het Albertkanaal te Hasselt. In het kader van de Limburgse plantenatlas verkennen we hok D6 46 41 – excursie 1. Afspraakplaats: parking langs kanaal aan Nieuwstraat op hoek met Overdemerstraat, Kuringen. INFO: Jan Wyers, jan.wyers@skynet.be, 0475 31 37 09 of 011 81 55 33.

CUR. **Zaterdag 9 juni** van 9 tot 16 u. Tijdens de **tweede praktijkdag van de cursus 'Orchideeën'** organiseren we een dagtocht met auto's doorheen Limburg met haltes op verschillende orchideeëngroeiplaatsen onder begeleiding van Luc Vanoppen. Afspraakplaats: Natuur.huis, Domein Kiewit, Putvennestraat 112, Hasselt. INFO: Luc Vanoppen, 0494 47 20 10, luclisettevanoppen@telenet.be.

PLA. **Woensdag 13 juni** van 18.30 u. tot het donker is. **7de plantenexcursie van het SAP-Clubje** naar het ZO-deel van Hasselt stad. In het kader van de Limburgse plantenatlas verkennen we hok D6 57 33 binnen D6 57 (3x) – excursie 1. Afspraakplaats: parking Nationale Bank, Salvatorstraat, Hasselt. INFO: Jan Wyers, jan.wyers@skynet.be, 0475 31 37 09 of 011 81 55 33.

VER. **Donderdag 14 juni** om 20 u. **Vergadering Werkgroep Activiteiten:** bespreking cursussen volgend jaar. Plaats: Natuur.huis, Domein Kiewit, Putvennestraat 112, Hasselt.

VLI. **Vrijdag 15 juni.** De **2de nachtvlinderexcursie van het SAP-Clubje** vindt plaats in de Mombeekvallei. Voor deze maandelijks avondinventarisatie van nachtvlinders verzamelen we om 21.30 u. aan de parking kruispunt Steenberg – Muntelbeekstraat – Sasput – Bekstraat te Sint-Lambrechts-Herk. Einde ten laatste om 1 u. Breng een stoeltje, een lamp, nachtvlindergids en loop mee. INFO: Kim Windmolders, 0487 90 57 88, kim.windmolders@telenet.be

NBW. **Zaterdag 16 juni. Natuurbeheerswerkdag op Tommelen.** We bundelen onze krachten voor de aanleg van een vlonder. Verzamelen aan de Spoorwegstraat 159 te Hasselt. Dit om 9 u. of 13 u. Einde om 16 u. INFO: Gilbert Hermans, 011 22 44 58, 0479 81 77 20, gilbert.hermans@telenet.be & Ivo Vanvoorden, 011 21 02 94, ivo.vanvoorden@telenet.be. Voor een halve dag is je hulp ook welkom (geef Ivo of Gilbert een seintje per gsm om juist te weten waar de werken plaats vinden).

PUB+NBW. **Zondag 17 juni** van 13 tot 17 u. **Trofeeënwandeling.** We glunderen bij de mooie resultaten van uren en dagen beheerswerken onder begeleiding van specialist ter zake Luc Vanoppen, gevolgd door een receptie in het Natuur.huis. Samenkomst: parking van het Domein Kiewit, Putvennestraat 112, Hasselt. INFO: Luc Vanoppen, 0494 47 20 10, luclisettevanoppen@telenet.be.

VER. **Dinsdag 19 juni** om 20 u. **Kernkoppenvergadering NP** Hasselt-Zonhoven. Locatie: Natuur.huis op het Domein Kiewit, Putvennestraat 112, 3500 Hasselt.

PLA. **Woensdag 20 juni.** van 18.30 u. tot het donker is. **8ste plantenexcursie van het SAP-Clubje** t.h.v. Teut-Molenheide te Zonhoven. In het kader van de Limburgse plantenatlas verkennen we hok D6 38 41 (centraal deel Molenheide + graszaadwinning) binnen D6 38 (4x) – 2de excursie. Afspraakplaats: parking kruispunt Holsteenweg - Kapelbergweg - Hengelhoefse weg te Zonhoven. INFO: Jan Wyers, jan.wyers@skynet.be, 0475 31 37 09 of 011 81 55 33.

VLI. **Zaterdag 23 juni.** De **2de dagvlinder- & libellenexcursie** van deze zomer. Voor deze maandelijks inventarisatie van daginsecten trekken we naar het Domein Kiewit. Samenkomst: parking Domein Kiewit, Putvennestraat 112, Hasselt. Aanvang om 13 u. Einde om 17 u. INFO: Kim Windmolders, 0487 90 57 88, kim.windmolders@telenet.be.

PLA. **Woensdag 27 juni.** van 18.30 u. tot het donker is. **9de plantenexcursie van het SAP-Clubje** te Sint-Lambrechts-Herk. In het kader van de Limburgse plantenatlas verkennen we hok E6 16 24 (tussen grote ring Hasselt en Steenberg) binnen E6 16 (2x) – 2de excursie. Afspraakplaats: parking kruispunt Steenberg – Muntelbeekstraat – Sasput – Bekstraat, Sint-Lambrechts-Herk. INFO: Jan Wyers, jan.wyers@skynet.be, 0475 31 37 09 of 011 81 55 33.

AFDELINGSBESTUUR

KERNKOPPEN

NATALIE HENSELER (Voorzitter)
0478 71 31 67 - henselernatalie@gmail.com

KRIS GABRIËLS (Ondervoorzitter / Interne werking / Webmaster)
089 34 00 87 - krisgabriels@gmail.com

INGE VANDEBEEK (Secretariaat)
0473 74 03 50 - inge.vandebEEK@natuurpunthasseltzonzhoven.be

KRIS VANGRIEKEN (Penningmeester / Werkgroep Natuurbeheer)
0494 84 56 41 - vangriekenkris@hotmail.com

JOS COTEUR (Co-voorzitter)
011 27 02 49 - 0497 04 86 79 - jos.coteur@telenet.be

JOHAN ROYEAERD (Co-ondervoorzitter)
011 80 35 25 - 0486 03 11 31 - johan.royeaerd@base.be

KAROLIEN BRAUNS (Werkgroep Activiteiten)
0494 89 78 92 - karolien_brauns@hotmail.com

RAF NULENS (Werkgroep Natuurbeheer / Webmaster)
089 34 00 87 - raf.nulens@gmail.com

JAN WYERS (SAP-clubje: Natuurstudiewerkgroep)
011 81 55 33 - 0475 31 37 09 - jan.wyers@skynet.be

KATJA ROGGEN (Werkgroep Beleid)
011 24 20 83 - katja.roggen@gmail.com

TONY FROYEN (Werkgroep Redactie)
011 72 02 07 - 0475 35 83 26 - tony.froyen@telenet.be

ALIDA VANHOLST (Voorzitter Kern Herk en Mombeek)
011 31 24 21 - alida.vanholst@skynet.be

Wie
is
Wie?

KERN HERK & MOMBEEK

ALIDA VANHOLST
(Voorzitter)
011 31 24 21 * alida.vanholst@skynet.be

JOS PUTZEYS
(Secretaris + Penningmeester)
011 31 62 97 * josee.wolfs@yucom.be

RENÉ NEUTELAERS
(Conservator Herk & Mombeek)
011 31 52 58

GEORGES MEWIS
(Co-conservator Herk & Mombeek)
011 31 24 21 * georges.mewis@skynet.be

NATUURGEBIEDEN

Rode Vijvers (projectnr. 8824):
CHRIS ONKELINX
Wijvenheide (projectnr. 8064):
CHRIS ONKELINX
Domein Kiewit (projectnr. 8855):
JOS COTEUR
Tommelen (projectnr. 8144):
RIK JACOBS
Mombeekvallei (projectnr. 8815):
RENÉ NEUTELAERS

KERN GROENCOMITÉ

RIK JACOBS
(Voorzitter)
0479 60 91 40 * rik.jacobs3@telenet.be
JOS COTEUR
(Penningmeester)
011 27 02 49 - 0497 04 86 79 *
jos.coteur@telenet.be
JOS DE MOOR
(Secretaris)

**Lichtenknecker
Optics** NV

*Specialist in natuurokklers, verrekijkers, telescopen, microscopen.
Kuringersteenweg 44, 3500 Hasselt
Tel: 011/253052 Fax: 011/250090
Openingsuren: ma-vr, 12-18u; 1e en 3e za vd maand 10-12 u*

COLOFON

De Paalsteen is het driemaandelijks contactblad van afdeling Hasselt - Zonhoven van Natuurpunt vzw. Alle leden van de afdeling krijgen het blad gratis.

Redacteur - Kim Windmolders
Redactieraad - Tony Froyen, Kim Windmolders, Jos Coteur, Johan Royeaerd, Raf Nulens, Kris Gabriëls
Ledenadministratie - Kris Gabriëls
Vormgeving - Kim Windmolders
Realisatie: Digi-King
Baan op Diepenbeek 2-4
B-3500 Hasselt

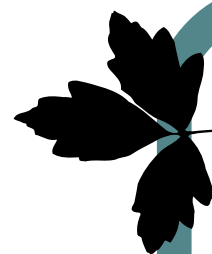
Papieren oplage 75 ex.
Digitale oplage 1000 ex.

HOE TE CONTACTEREN:

Natalie Henseler 0478 71 31 67
henselernatalie@gmail.com
Kris Gabriëls 089 34 00 87
krisgabriels@gmail.com
Jos Coteur 0497 04 86 79,
jos.coteur@telenet.be
Johan Royeaerd 0486 03 11 31
johan.royeaerd@base.be.
Jan Wyers 0475 31 37 09,
jan.wyers@skynet.be
Alida Vanholst 011 31 24 21
alida.vanholst@skynet.be
Gilbert Hermans 0479 81 77 20
gilbert.hermans@telenet.be
Ivo Vanvoorden 011 21 02 94
ivo.vanvoorden@telenet.be

NATUUR IS BROODNODIG

Een gift storten voor aankoop en uitbreiding van onze natuurgebieden? Het kan, door te storten op rekening 293-0212075-88 van Natuurpunt Nationaal. Vermeld bij de storting het projectnummer: hierdoor komen de gelden ook direct toe aan het betrokken natuurgebied. Vanaf de som van €40 wordt u hiervoor een fiscaal attest bezorgd.

ECO-TIP

Voor turf worden helaas nog steeds waardevolle veengebieden afgegraven. Gebruik daarom liever compost in je tuin.

STEUN DE NATUUR: WORD LID!

Lid worden van Natuurpunt Hasselt-Zonhoven kan door storting van slechts **€ 24** op rekening 001-5071333-55 van NP Hasselt-Zonhoven met vermelding van je naam en adres.